

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายสุวิน กฤษฎิริยา.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้๑๐๑/๑ ม.๒ ตำบลวังแดง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....
โทรศัพท์ ...๐๙๘-๑๕๔๖๕๑.....Facebookสุวิน กฤษฎิริยา... Line ๐๙๘-๑๕๔๖๕๑.....
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๔๗
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษาปริญญาโท.....
สถานบันการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา....
คณะ/สาขาวิชา ...คณะครุศาสตร์ฯ...สาขาบริหารการศึกษา.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๖๐,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก....ข้าว.....
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
.....แปลงเรียนรู้มีทั้งการผลิตข้าว และพืชสวน.....
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๗.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๑. การผลิตสารชีวภัณฑ์และน้ำหมักชีวภาพ

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๒. เศรษฐกิจพอเพียง

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๓. การตรวจวิเคราะห์ดิน

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๔. การผลิตปุ๋ยจาง่วน

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๕. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๖. ปรับปรุงบำรุงพันธุ์ข้าว

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๗. บัญชีครัวเรือน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๗..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตสารชีวภัณฑ์และน้ำหมักชีวภาพ
๒. การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๓. การตรวจวิเคราะห์ดิน
๔. การผลิตปุ๋ยจางด่วน
๕. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
๖. ปรับปรุงบำรุงพันธุ์ข้าว
๗. บัญชีครัวเรือน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตพืชปลอดภัยตามหลักมาตรฐาน GAP
๒. เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตเห็ดนางฟ้า

๒. การผลิตผ้า

๓. การเพาะเห็ดในตะกร้า

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า : นวัตกรรม Earth Box: การปลูกพืชแบบประหยัดน้ำ ซึ่งเป็นหลักสูตรเด่นของศูนย์เรียนรู้ สามารถแยกวิเคราะห์ได้ใน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ดังนี้:

๑. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประหยัดน้ำ พัฒนาการผลิต เพิ่มรายได้ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน

หลักสูตรนี้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการปลูกพืชแบบประหยัดน้ำผ่านเทคโนโลยี “Earth Box” โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่:

- ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ในภาคการเกษตร โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ไม่ต้องรดน้ำ ๗-๑๐ วัน
- เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ด้วยเทคโนโลยีการปลูกพืชที่ควบคุมปัจจัยแวดล้อมได้ดี
- พัฒนาองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืน ให้แก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
- เป็นต้นแบบของนวัตกรรมเกษตรประหยัดน้ำ สำหรับขยายผลในชุมชนหรือองค์กรต่าง ๆ

๒. เนื้อหาของหลักสูตร

หลักสูตร Earth Box ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเนื้อหาหลักมีดังนี้:

ภาคทฤษฎี

- แนวคิดพื้นฐานของการปลูกพืชแบบประหยัดน้ำ
- หลักการทำงานของระบบ Earth Box: ระบบน้ำใต้ดิน / การควบคุมความชื้น / การระบายอากาศ
- ประโยชน์ เปรียบเทียบกับการปลูกพืชแบบเดิม
- ชนิดของพืชที่เหมาะสมกับการปลูกใน Earth Box

- การวางแผนการผลิตพืชในระบบควบคุมน้ำ
- ภาคปฏิบัติ

- การออกแบบและสร้าง Earth Box ด้วยวัสดุในท้องถิ่น
- การผสมดิน ปุ๋ย และระบบรดน้ำ
- การปลูกพืชใน Earth Box และการดูแลรักษา
- การวัดผลผลิต การใช้น้ำ และประเมินผลทางเศรษฐกิจ

๓. รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมผสมผสานทั้งทฤษฎีและลงมือทำจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในพื้นที่ โดยมีลักษณะดังนี้:

รูปแบบการถ่ายทอด

- การอบรมแบบมีส่วนร่วม เน้นให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้ผ่านกิจกรรมกลุ่ม วิเคราะห์ร่วมกัน
- การสาธิต : แสดงการทำ Earth Box ตั้งแต่ต้นจนจบ
- การเรียนรู้จากแปลงจริง : เยี่ยมชมแปลงสาธิต Earth Box ของศูนย์
- การให้คำปรึกษารายบุคคล : สำหรับผู้ที่ต้องการนำไปขยายผลในพื้นที่ของตน

สื่อ/เครื่องมือที่ใช้

- แผ่นพับ/คู่มือประกอบการเรียนรู้
- วัสดุทัศนสาธิต
- ตัวอย่างจริงของ Earth Box ในหลายรูปแบบ
- แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลการใช้น้ำและผลผลิต

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

รายได้ไม่พอเพียงจากวิถีเกษตรแบบเดิม ทำให้เกษตรกรเริ่มหันมามองหาวิธีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ต้นทุนการผลิตสูงและผลผลิตต่ำ เกษตรแบบเดิมมักพึ่งพาฝนและปุ๋ยเคมีมาก จึงมีความเสี่ยงสูง ต้องการมีเวลามากขึ้น ไม่เหนื่อยกับแรงงานมากเกินไป ได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงาน จากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน เช่น ศูนย์เรียนรู้ หรือโครงการส่งเสริมเกษตรแม่นยำของศูนย์เรียนรู้เกษตรกรที่ดำเนินการสินค้าเกษตรปลอดภัยและมีคุณภาพสูง ต้องการให้คนในชุมชนและครอบครัวเห็นว่าการทำเกษตรก็ทันสมัยและประสบความสำเร็จได้

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. ปัญหาจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ความไม่แน่นอนของสภาพภูมิอากาศ เช่น ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง น้ำท่วม หรืออุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลง การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดินเสื่อมสภาพ น้ำใต้ดินลดลง

๒. ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตและรายได้

ต้นทุนสูงขึ้น (ค่าปุ๋ย ยา ค่าแรง)

ราคาผลผลิตไม่แน่นอน

๓. ปัญหาจากความรู้และทักษะที่ไม่เพียงพอ

ขาดความรู้ทางวิชาการที่ถูกต้อง

พึ่งพาประสบการณ์เดิมเป็นหลัก

๔. ปัญหาจากแรงงานและโครงสร้างประชากร

แรงงานการเกษตรลดลง (ผู้สูงอายุทำเกษตรมากกว่าคนรุ่นใหม่)

๕. ปัญหาตลาดและการแข่งขัน

สินค้าเกษตรล้นตลาด ราคาตกต่ำ

ไม่สามารถแข่งขันกับสินค้านำเข้าหรือสินค้าที่มีคุณภาพสูงได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑. การลดปัญหาดิน น้ำ และอากาศในพื้นที่

นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่นำมาใช้:

- ใช้การตรวจวิเคราะห์ดิน
- ระบบน้ำหยด : ลดการใช้น้ำมากเกินไป และป้องกันการชะล้างหน้าดิน

๒. การลดต้นทุนการผลิต

นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่นำมาใช้:

- เครื่องจักรกลการเกษตร รถเก็บเกี่ยวข้าว โดรนหว่านข้าวและหว่านปุ๋ย : ลดแรงงานและเวลาในการทำงาน

๓. การลดการระบาดของศัตรูพืช

นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่นำมาใช้:

- การใช้ชีวภัณฑ์ (เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา หรือบีที): ลดการใช้สารเคมีในการกำจัดแมลง
- การใช้โดรนพ่นสารชีวภัณฑ์: กระจายได้สม่ำเสมอและแม่นยำ ลดการสัมผัสสารพิษของแรงงาน

๔. การเพิ่มผลผลิต

นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่นำมาใช้:

- การเลือกใช้พันธุ์พืชต้านทานโรคและให้ผลผลิตสูง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- การประยุกต์ใช้หลักวิชาการร่วมกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรเป็นแนวทางสำคัญในการทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรอย่างยั่งยืน

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ขั้นตอนการทำงานแบบมีหลักวิชาการ

ขั้นตอน	รายละเอียด
๑. เก็บตัวอย่างดิน	ใช้วิธีมาตรฐาน เช่น เก็บจากหลายจุดในแปลง ลึก ๑๕-๒๐ ซม.
๒. ส่งวิเคราะห์ดิน	ส่งห้องปฏิบัติการของกรมพัฒนาที่ดิน หรือสถานีวิจัยใกล้เคียง
๓. อ่านผลวิเคราะห์ดิน	ดูค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), ธาตุอาหารหลัก (N-P-K), อินทรีย์วัตถุ ฯลฯ
๔. กำหนดสูตรปุ๋ย	ใช้คำแนะนำจากผลวิเคราะห์ เพื่อเลือกปุ๋ยและอัตราที่เหมาะสม
๕. ปรับปรุงดินเพิ่มเติม	เช่น ใส่ปูนขาวเมื่อดินเป็นกรด เพิ่มปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับโครงสร้างดิน
๖. ใส่ปุ๋ยตามระยะเวลา	ใช้เทคนิคการให้ปุ๋ยเป็นช่วง ๆ ตามระยะการเจริญเติบโตของพืช

ข้อดีของการใช้หลักวิเคราะห์ดิน

- ลดต้นทุนค่าปุ๋ย (ไม่ใส่เกินความจำเป็น)
- เพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ปรับสภาพดินให้เหมาะสมในระยะยาว

๒. การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

ขั้นตอนตามหลักวิชาการ

ขั้นตอน	รายละเอียด
๑. วิเคราะห์สภาพพื้นที่	เช่น ปริมาณฝน ความชื้น อุณหภูมิ ดิน ฤดูปลูก
๒. ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น	เช่น โรคแมลงระบาดบ่อย ภัยแล้ง หรือดินเค็ม
๓. คัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม	เลือกพันธุ์ที่ “ต้านทานโรค” หรือ “ทนแล้ง” จากหน่วยงานวิจัย เช่น กรมวิชาการเกษตร
๔. ทดลองปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก (แปลงทดลอง)	เพื่อดูความเหมาะสมก่อนขยายผลจริง
๕. ประเมินผลผลิตและคุณภาพ	เช่น จำนวนวันเก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต/ไร่ ความต้านทานโรค ฯลฯ
๖. ขยายผล/ปรับปรุงต่อเนื่อง	หากพันธุ์ใหม่เหมาะสม จึงปลูกแทนพันธุ์เดิมในวงกว้าง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ข้าว.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓)พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลานิล.....จำนวน.....๒๐๐๐.....(หน่วยตัว)

๒.๒)จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)ไก่พื้นเมือง..... จำนวน.....๑๐.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน เป็นเงิน.....๔๕๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน.....๖๓๖.....บาท/ไร่

๑.๓) ค่าจ้างปลูก เป็นเงิน.....๗๐.....บาท/ไร่

๑.๔) ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช เป็นเงิน.....๑๑๖.....บาท/ไร่

๑.๕) ค่าปุ๋ยเคมี เป็นเงิน.....๙๐๐.....บาท/ไร่

๑.๖) ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก เป็นเงิน.....๔๕๐.....บาท/ไร่

๑.๗) ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เป็นเงิน.....๑๐๐.....บาท/ไร่

๑.๘) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นเงิน.....๔๕๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๓,๑๗๒.....บาท/ไร่

รายได้๘,๕๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....พืชผัก ไม้ผล.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๔๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ปลา พืชผัก.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๙๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าว.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๔๐๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง และไม่ต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมีมากเท่าเดิม

- คุณภาพน้ำดีขึ้นเนื่องจากไม่มีสารเคมีไหลลงแหล่งน้ำธรรมชาติ เกษตรกรที่ใช้น้ำจากคลองหรือบ่อเก็บน้ำไม่พบคราบเคมีหรือปลาตาย
- ความหลากหลายของแมลงและจุลินทรีย์ในดินเพิ่มขึ้นจากการลดใช้สารเคมี ช่วยสร้างสมดุลในระบบนิเวศ
- มีการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน เช่น ทำคัณนาไม้ยืนต้น ปลูกไผ่/หญ้าแฝกเพื่อป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง และฟื้นฟูพื้นที่รอบแปลง
- เกษตรกรตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและมีจิตสำนึกในการรักษาสสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- ได้ส่งเสริมการใช้ ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักจากวัสดุในชุมชน แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในบางส่วน ช่วยลดสารตกค้างในดินและแหล่งน้ำ
- มีการนำ ระบบน้ำหยดและการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ มาใช้ในแปลงเรียนรู้เพื่อลดการใช้น้ำและลดปัญหาน้ำเสีย
- ส่งเสริมการใช้ สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา และบาซิลลัส เพื่อควบคุมโรคและแมลง แทนสารเคมี ซึ่งช่วยลดมลพิษและไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
- จัดทำกิจกรรม ปลูกพืชคลุมดิน หรือปลูกพืชหมุนเวียน เช่น ถั่วเขียว หลังเก็บเกี่ยวข้าว เพื่อลดการชะล้างหน้าดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
- มีการใช้ โดรน เพื่อพ่นปุ๋ยหรือยาชีวภาพ ซึ่งช่วยลดปริมาณสารเคมีที่ฟุ้งกระจายและลดปริมาณน้ำมันจากการใช้เครื่องพ่นแบบเดิม
- ส่งเสริมการคัดแยกขยะเกษตร เช่น กิ่งปุ๋ย ขวดสารเคมี และนำไปบริหารจัดการอย่างถูกวิธี ลดการปนเปื้อนในแหล่งน้ำ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง และไม่ต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมีมากเท่าเดิม
- คุณภาพน้ำดีขึ้นเนื่องจากไม่มีสารเคมีไหลลงแหล่งน้ำธรรมชาติ เกษตรกรที่ใช้น้ำจากคลองหรือบ่อเก็บน้ำ ไม่พบคราบเคมีหรือปลาตาย
- ความหลากหลายของแมลงและจุลินทรีย์ในดินเพิ่มขึ้นจากการลดใช้สารเคมี ช่วยสร้างสมดุลในระบบนิเวศ
- มีการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน เช่น เพาะปลูกต้นไม้ พืชผักเพื่อป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง และฟื้นฟูพื้นที่ที่รอบแปลง สามารถเก็บจำหน่ายได้
- เกษตรกรตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- มีข้อมูลแปลงเกษตรในพื้นที่ เช่น พื้นที่ปลูกพืชหลัก สภาพดิน-น้ำ ปริมาณฝน และชนิดพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสม
- ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอในการทำแผนโดยให้ข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติม

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- จัดกิจกรรมอบรมเกษตรกรในพื้นที่
- รับคณะศึกษาดูงานจากต่างตำบล/ต่างอำเภอ รวมถึงโรงเรียนและนักศึกษา
- เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดประสบการณ์ตรง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- ให้คำแนะนำเกษตรกรที่ประสบปัญหาศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยไม่ถูกต้อง การบริหารจัดการน้ำ
- มีระบบ รับเรื่องร้องเรียนหรือปัญหา ช่วยเหลือแนะนำและประสานงานเรื่องหนี้สินของเกษตรกร
- ให้คำปรึกษาเรื่องการเข้าถึงสินเชื่อ โครงการภาครัฐ หรือโครงการปลูกพืชแบบแปลงใหญ่

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- เผยแพร่ข่าวสารผ่านทางช่องทางต่างๆ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์ ศพก., กลุ่มไลน์, เฟซบุ๊ก และการประชุมหมู่บ้าน
- นำข้อมูลจากหน่วยงาน เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน ธ.ก.ส. มาเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจง่าย
- มีเอกสารให้บริการ เช่น แผ่นพับ ความรู้เรื่องการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- ผ่านกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ/แปลงเรียนรู้สาธิต
- ผ่านการลงพื้นที่ของประธาน ศพก. และกลุ่มเกษตรกรต้นแบบ
- ผ่านโซเชียลมีเดียของ ศพก. (เช่น Facebook กลุ่มไลน์, YouTube สาธิต)
-

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น:

- เกษตรกรเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น:
 - ปรับการใส่ปุ๋ยตามผลวิเคราะห์ดิน → ลดต้นทุน ๓๐๐-๕๐๐ บาท/ไร่
 - ปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ → ลดค่าใช้จ่ายและฟื้นฟูดิน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- ช่วยระดมความคิดเห็นจากเกษตรกร ผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจ และหน่วยงานต่างๆ เพื่อกำหนดแนวทางส่งเสริมการเกษตรที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่
- แผนงานที่ได้มาจากการมีส่วนร่วมจะสามารถขับเคลื่อนได้จริงและได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่
- ร่วมจัดกิจกรรม เช่น ฝึกอบรม สาธิตแปลงเรียนรู้ วันถ่ายทอดเทคโนโลยี ฯลฯ ร่วมกับศูนย์ ศพก., หน่วยงานส่งเสริมฯ, สำนักงานเกษตรอำเภอ
- สนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาร่วมเป็น “วิทยากร” หรือ “เกษตรกรต้นแบบ”
- เป็นตัวกลางเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น เกษตรอำเภอ, อบต., ธ.ก.ส., พัฒนาชุมชน หรือแม้แต่ภาคเอกชน เช่น บริษัทปุ๋ย/เมล็ดพันธุ์
- เข้าร่วมประชุมติดตามความคืบหน้าของแผนงาน หรือโครงการเกษตรในพื้นที่
- สะท้อนปัญหาและข้อเสนอแนะจากเกษตรกรหรือกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้หน่วยงานรัฐปรับปรุงการดำเนินงาน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- วางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกอบรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรในพื้นที่
- เป็น “ครู” หรือผู้นำด้านวิชาการเกษตร ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงแก่เกษตรกร
- นำองค์ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐหรือสถาบันการศึกษา มาประยุกต์ใช้ในระดับชุมชน
- ประสานกับหน่วยงานรัฐ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ, กรมส่งเสริมการเกษตร, ธ.ก.ส., สถาบันการศึกษา
- เชื่อมโยงกับภาคเอกชน เช่น บริษัทจำหน่ายปุ๋ยหรือเมล็ดพันธุ์, ผู้รับซื้อผลผลิต
- ส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้มั่นคงผ่านการผลิตที่มีประสิทธิภาพและต้นทุนต่ำ
- สนับสนุนแนวทาง เกษตรแม่นยำ หรือ เกษตรอินทรีย์ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
- ผลักดันการรวมกลุ่มของเกษตรกร (เช่น สหกรณ์/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน)
- ติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรมในศูนย์อย่างสม่ำเสมอ

- ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การให้ความรู้ ปลูกประสบการณ์แก่เกษตรกร (ในการเป็นวิทยากร) ทำให้มีความปลื้มใจและมีกำลังใจในการพัฒนาตนเองและศพก.ต่อไป

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ได้รับเกียรติและความไว้วางใจให้เป็นที่ปรึกษาสภาเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- แนะนำช่วยเหลือและประสานงานเกษตรกรที่เป็นหนี้ในระบบให้อยู่ในระบบ โดยใช้กองทุนหมุนเวียน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- เป็นวิทยากรให้ความรู้
- เข้าร่วมการอบรมต่างๆทั้งของหน่วยงานราชการและเอกชน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

๑. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง รัชกาลที่ ๙
๒. ต้องสร้างความอดทนเสียก่อน ก่อนจะสร้างโชคชะตาชีวิต
๓. กินข้าวที่ละคำทำทีละอย่าง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นางสาวทิพย์นันท์ เทียงธรรม ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ รักษาการแทน เกษตรอำเภอท่าเรือ

นายอดิศักดิ์ เข้มสุวรรณ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

นางสาวนพวรรณ แวสัมพันธ์ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

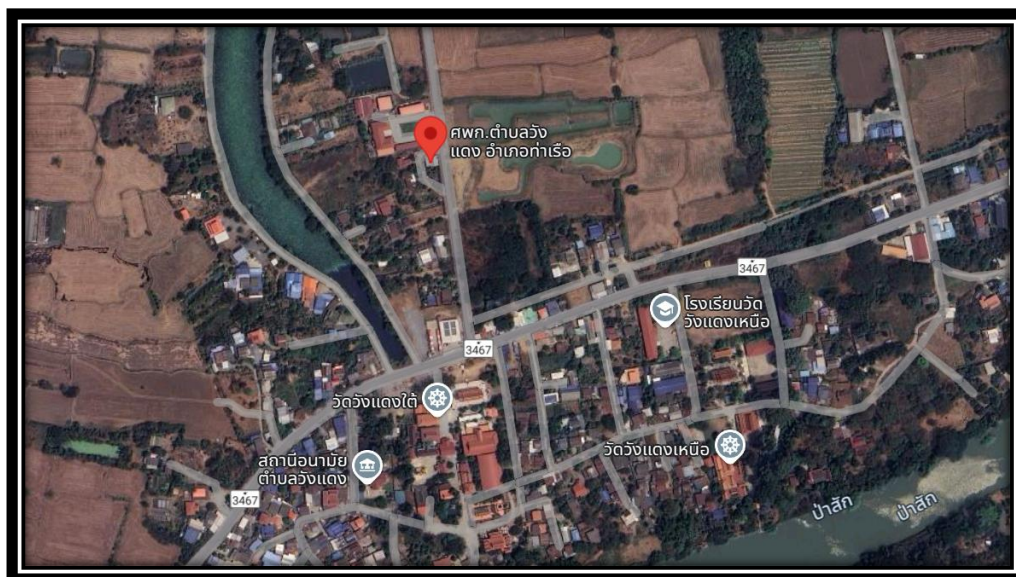
วางแผนการดำเนินงาน และลงพื้นที่สัมภาษณ์ เกษตรกรต้น โดยจำสัมภาษณ์ไปแต่ละส่วน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ไม่มี

- ***หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ
 ๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
 ในการดำเนินงานของ ศพก.

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.